

Droši internetā

Ko drīkst stāstīt? · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Ko drīkst stāstīt internetā? Apvelc burtu: **D** – var dalīties, **P** – vispirms pajautā vecākiem, **S** – paturi pie sevis.

1 Kur un cikos man ir treniņi

D P S

2 Mana spēles iesauka, piemēram, ZaļaisPūķis

D P S

3 Mana parole

D P S

4 Ko es šodien uzbūvēju spēlē

D P S

5 Kurā skolā un klasē es mācos

D P S

6 Jaunas spēles lejupielāde

D P S

7 Draudzības pieprasījums no sveša bērna

D P S

8 Kāda mūzika man patīk

D P S

9 Anketa ar balvu

D P S

10 Mans tālruņa numurs

D P S

11 Kad mūsu ģimenes nebūs mājās

D P S

12 Kura grāmata man patīk

D P S

Kas ir personas dati? Viss, pēc kā var uzzināt, kas tu esi un kur tevi atrast: vārds ar uzvārdu, adrese, skola, tālrunis, personas kods, bilde. Tos internetā svešiniekiem nestāsta.

Droši internetā

Paroļu darbnīca · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Kura parole ir stiprāka? Apvelc A vai B.

1	A	`LaivaDzērveneTilts33`	B	`abc123`
2	A	`123456`	B	`MākonisTiltsĀbele72`
3	A	`qwerty`	B	`PīlePūķisMēness78`
4	A	`ĀbeleLaivaBumba85`	B	`karlis2015`
5	A	`PankūkaTiltsVāvere90`	B	`kaķis`
6	A	`Anna2016!`	B	`LaivaZīmulisLapsa47`

Kā izdomāt stipru paroles frāzi

1. Izvēlies 3 nejaušus vārdus, kas nav saistīti ar tevi.
2. Saliec tos kopā un pieliec skaitli.
3. Izdomā zīmējumu, kas palīdz atcerēties.

Uzzīmē treniņa frāzes ideju no 3 vārdiem (piemēram, žirafe + mākonis + trompete). **Īsto paroli šeit neraksti!**

Parole ir kā zobu birste – ar draugiem to nedala. Katram kontam – sava parole. To zini tu un tavi vecāki.

Droši internetā

Ko izstāsta bilde? · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Marta un Zane grib ielikt bildes internetā. Apvelc katrā bildē **5 lietas**, pēc kurām svešinieks var uzzināt, kur viņas dzīvo vai mācās.

Marta – ko tu atradi?

Zane – ko tu atradi?

Pirms publicē bildi – paskaties uz fonu!

Droši internetā

Viltus balva? · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Izlasi ziņas. Apvelc **D** – droša vai **S** – slazds. Slazdā pasvītro vārdus, kas to izdod.

1 **Draugs_Jānis (jauns konts)** Ziņa

Čau, man ir jauns konts! Vari ātri aizdot 20 € spēles kartei? Rīt atdošu, tikai nesaki nevienam.

D S

2 **Treneris Andris** Ziņa komandas grupā

Sestdien sacensības sāksies 10:00. Lūdzu, ņemiet līdzi ūdeni.

D S

3 **Laimes Rats** Uznirstošs logs

Tu esi miljonais apmeklētājs! Griez ratu un laimē telefonu – ievadi vecāku kartes datus piegādei.

D S

4 **Banka** Īsziņa

Jūsu karte ir bloķēta. Atbloķējiet šeit: banka-drosiba.top un ievadiet PIN kodu.

D S

Slazda pazīmes: balva par velti · steiga · draudi · prasa paroli, kodu vai naudu · dīvaina saite · „nesaki nevienam”. **Pikšķerēšana** – krāpšana, kad ar viltus ziņu „makšķerē” tavu paroli vai datus.

Droši internetā

Krāpnieki zvana · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Vecmāmiņa saņēma ziņu un zvanu. Pasvītro katrā **4 sarkanos karodziņus** un uzraksti, ko tu ieteiktu.

+371 2X XXX XXX Ziņa · nav kontaktos

Čau, mammu! Man saplīsa telefons, šis ir mans jaunais numurs. Saglabā, lūdzu!

Man steidzami jāsamaksā rēķins, bet banka nestrādā. Vari pārskaitīt 480 eiro? Atdošu rīt!

Lūdzu, nezvani, man tagad nav ērti runāt.

Es ieteiktu:

_____

_____

Nezināms numurs Tālruņa zvans

Labdien, es esmu policijas darbinieks. Jūsu mazdēls izraisīja avāriju!

Lai viņam palīdzētu, vajag 3000 eiro – tūlīt pat. Pie jums atbrauks mūsu cilvēks.

Un nevienam to nestāstiet, citādi būs vēl sliktāk.

Es ieteiktu:

_____

_____

Ģimenes slepenais vārds. Izdomājiet kopā vārdu, ko svešs nevar uzminēt. Ja kāds „radinieka vārdā" steidzina vai prasa naudu – pajautājiet to. Krāpnieks to nezinās. Īsta banka vai policija pa telefonu naudu un kodus neprasa.

Droši internetā

Draugs vai viltus draugs? · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Spēlē tev raksta „Jauns draugs Toms_12”. Atzīmē ✓ ziņas ar sarkano karodziņu.

- ☐ Sveiks! Redzēju tavu zīmējumu, tas ir super!
- ☐ Kurā skolā tu mācies? Varbūt mēs dzīvojam blakus?
- ☐ Atsūti savu bildi, lai es zinu, kā tu izskaties.
- ☐ Varam satikties parkā sestdien. Nāc viens.
- ☐ Nesaki mammai, viņa neļaus.

Ko darīt? _____

Labs vai slikts noslēpums?

Apvelc **L** – labs noslēpums (pārsteigums, var paturēt) vai **S** – slikts noslēpums (satrauc – pastāsti pieaugušajam).

1 Man rādīja ko biedējošu un lika klusēt — **L** **S**

2 Kartīte draudzenei, ko gatavojam visa klase — **L** **S**

3 Kāds internetā lūdz manu bildi un saka: nevienam nestāsti — **L** **S**

4 Vecmāmiņa cep kūku māsas jubilejai — **L** **S**

5 Zīmējums, ko uzdāvināšu skolotājai — **L** **S**

6 Kāds lūdz nevienam neteikt, ka mēs satiksimies — **L** **S**

Droši internetā

Mana uzticības roka · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Uz katra pirksta uzraksti vai uzzīmē vienu pieaugušo, kuram tu uzticies un kam vari pastāstīt, ja internetā kaut kas biedē vai noiet greizi.

Mani pieci uzticamie cilvēki:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Apstājies – Padomā – Pastāsti. Ja kāds tevi pievīla, vainīgs ir viņš, nevis tu. Pastāstīt nekad nav par vēlu.

116111 – Bērnu un pusaudžu uzticības tālrunis: bez maksas, visu diennakti, arī čatā uzticibastalrunis.lv. Ja ir briesmas – zvani 112.

Droši internetā

Ģimenes interneta līgums · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Izlasiet kopā, atzīmējiet un parakstiet. Noteikumus var mainīt, kad bērns aug.

- [ ] Mēs runājam par to, ko es daru internetā, un es varu parādīt savas spēles.
- [ ] Es nestāstu personas datus: vārdu ar uzvārdu, adresi, skolu, tālruni, personas kodu.
- [ ] Paroli zinu es un mani vecāki. Katram kontam – sava parole.
- [ ] Pirkumus spēlēs un lejupielādes es daru tikai kopā ar vecākiem.
- [ ] Citu cilvēku bildes es ieliku vai pārsūtu tikai ar viņu atļauju.
- [ ] Ja kaut kas biedē vai kāds lūdz noslēpumu, bildi vai satikties – es pastāstu.
- [ ] Ekrāna laiks: _____ minūtes dienā. Naktī ierīces „guļ” ārpus guļamistabas.
- [ ] Mēs izdomājām ģimenes slepeno vārdu (to šeit neraksta!).

Vecāku solījums: ja tu pastāstīsi, mēs nedusmosimies un neatņemsim ierīci par to, ka pastāstīji. Mēs uzklausīsim un atrisināsim kopā.

Bērna paraksts	Vecāku paraksts	Datums

Palīdzība: 116111 (bez maksas, visu diennakti) · drossinternets.lv – padomi un ziņošana · ja ir briesmas – 112.

Droši internetā

Atbildes · KidsEdu.lv

Vārds: _____

Ko drīkst stāstīt?

1. Kur un cikos man ir treniņi – **S**
2. Mana spēles iesauka, piemēram, ZaļaisPūķis – **D**
3. Mana parole – **S**
4. Ko es šodien uzbūvēju spēlē – **D**
5. Kurā skolā un klasē es mācos – **S**
6. Jaunas spēles lejupielāde – **P**
7. Draudzības pieprasījums no sveša bērna – **P**
8. Kāda mūzika man patīk – **D**
9. Anketa ar balvu – **P**
10. Mans tālruņa numurs – **S**
11. Kad mūsu ģimenes nebūs mājās – **S**
12. Kura grāmata man patīk – **D**

Kura parole stiprāka?

1. **A** – „abc123”: Alfabēts un cipari pēc kārtas – ļoti viegli uzminēt.
2. **B** – „123456”: Šo paroli krāpnieki izmēģina pirmo.
3. **B** – „qwerty”: Tie ir tastatūras pirmie burti pēc kārtas – to zina visi krāpnieki.
4. **A** – „karlis2015”: Vārds un dzimšanas gads – to var uzzināt no bildēm un ziņām.
5. **A** – „kaķis”: Viens īss vārds – ļoti viegli uzminēt.
6. **B** – „Anna2016!”: Izsaukuma zīme nepalīdz – vārds un gads joprojām ir viegli uzminami.

Ko izstāsta bilde?

Marta: mājas numurs, ielas zīme, autobusa pietura, skolas nozīmīte, suņa medaljons.
Zane: adreses uzlīme, dzīvokļa numurs, atslēgas, stundu saraksts, tilts aiz loga.

Viltus balva?

1. Draugs_Jānis (jauns konts) – **S**: „jauns konts”; „ātri”; „aizdot 20 € spēles kartei”; „tikai nesaki nevienam”
2. Treneris Andris – **D**
3. Laimes Rats – **S**: „miljonais apmeklētājs”; „ievadi vecāku kartes datus”
4. Banka – **S**: „bloķēta”; „šeit: banka-drosiba.top”; „ievadiet PIN kodu”

Krāpnieki zvana

Ziņa: „šis ir mans jaunais numurs”; „steidzami”; „Vari pārskaitīt 480 eiro?”; „nezvani”. Ieteikums: piezvanīt uz veco, zināmo numuru vai pajautāt ģimenes slepeno vārdu; neko nemaksāt.
Zvans: „es esmu policijas darbinieks”; „vajag 3000 eiro”; „tūlīt pat”; „nevienam to nestāstiet”. Ieteikums: nolikt klausuli un pašai piezvanīt mazdēlam vai viņa vecākiem; nevienam nedot naudu.

Draugs vai viltus draugs?

– Sveiks! Redzēju tavu zīmējumu, tas ir super!
✓ Kurā skolā tu mācies? Varbūt mēs dzīvojam blakus?
✓ Atsūti savu bildi, lai es zinu, kā tu izskaties.
✓ Varam satikties parkā sestdien. Nāc viens.
✓ Nesaki mammai, viņa neļaus.
Ko darīt: neko vairs neatbildēt, parādīt saraksti vecākiem, bloķēt un ziņot.

1. Man rādīja ko biedējošu un lika klusēt – **S**
2. Kartīte draudzenei, ko gatavojam visa klase – **L**
3. Kāds internetā lūdz manu bildi un saka: nevienam nestāsti – **S**
4. Vecmāmiņa cep kūku māsas jubilejai – **L**
5. Zīmējums, ko uzdāvināšu skolotājai – **L**
6. Kāds lūdz nevienam neteikt, ka mēs satiksimies – **S**

Spēle tiešsaistē: kidsedu.lv/speles/drosiba-interneta – 10 līmeņi ar Mia un Riko. Metode: CEOP, NSPCC, Google „Be Internet Awesome”, Childnet SMART; Latvijas dati – Valsts policija, LSM.